

VIITTOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 79. KOKOUS

aika keskiviikkona 5.5.2021, klo 10.03–14.25 (lounastauko klo 11.40–12.30, kahvitauko klo 14.15–14.30)

paikka videokokous (Zoom)

läsnä:

jäsenet	Alf Ekström	
	Jarkko Keränen	
	Sanna Paasonen	paikalla § 1–8
	Taina Petäjäinen	
	Juhana Salonen	puheenjohtaja
	Elina Tapio	
	Mikaela Tillander	paikalla § 4–14
	Mari Virtanen	

sihteerit Maria Andersson-Koski
Leena Savolainen

vieraat	Tarja Leblay	Opetushallitus, § 4
	Susanna Rajala	Opetushallitus, § 4
	Lena Wenman	opiskelija (Humak), § 6
	Annika Aalto	Kuurojen Liitto ry, § 4
	Jenny Derghokasian	Kuurojen Liitto ry, § 5–14
	Päivi Mäntylä	Kuurojen Liitto ry
	Tomas Uusimäki	Kuurojen Liitto ry

tulkit	Jenny Derghokasian	paikalla § 4
	Vilma Koski	paikalla § 4

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.03.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätäntävaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.

Pykälään 11 "Muut esille tulevat asiat" lisättiin yksi käsiteltävä asia. Muutoin esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

4. § Opetushallituksen edustajien vierailu.

Lautakunta on huhtikuussa lähettänyt Opetushallitukselle (OPH) [avoimen kirjeen](#). OPH:sta opetusneuvokset Susanna Rajala ja Tarja Leblay vierailivat nyt kokouksessa ja kommentoivat suullisesti avoimessa kirjeessä esille nostettuja asioita sekä vastasivat lautakunnan esittämiin kysymyksiin.

Yleiset kielitutkinnot ja suomalainen viittomakieli

Tarja Leblay toi esille, että OPH on useita kertoja muistuttanut tarpeesta päivittää [asetusta yleisistä kielitutkinnoista](#). Päivitys tarvitaan, jotta suomalainen viittomakieli voidaan ottaa osaksi kielitutkintoja. Vastuu lainmuutosprosessin käynnistämisestä kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriölle. Opetus- ja kulttuuriministeriöön ollaan toivottavasti vuonna 2022 perustamassa kehittämissuostyöryhmä, jonka tehtäviin tulisi kuulumaan muun muassa yleisiä kielitutkintoja koskevan asetuksen päivittäminen. OPH veisi ryhmän käsiteltäväksi myös suomalaisen viittomakielen kielitutkinnon edistämisen.

Puute viittomakielten opetusmateriaalista

Susanna Rajala kommentoi oppimateriaalipuutetta ja kesken jäänyttä suomalaisen viittomakielen opetusmateriaalin tuotantoa nostamalla esille sen, että eduskunnan vähälevikkiselle oppimateriaalille myöntämä tuki on pienentynyt merkittävästi. Nykyisellään tuotannon rahoituksesta 1/3 tulee eduskunnalta ja 2/3 myyntituloista. Osa tästä rahoituksesta myös kuluu käytössä olevien digitaalisten julkaisualustojen ylläpitoon. Rahoitusvaje onkin selkeästi suurin ongelma niin viittomakielten kuin muidenkin pienten kielten oppimateriaalien tuottamisessa. Yhtenä ehdotuksena tilanteen ratkaisemiseksi Rajala kysyi, voidaanko suomalaisen viittomakielen katsoa olevan uhanalainen. Jos suomalaisella viittomakielellä olisi elvytettävän kielen status, olisi ehkä mahdollista saada oppimateriaalin tuotantoon erillisrahoitusta.

Suomenruotsalaisen viittomakielen oppimateriaalitalanteesta OPH ja Kuurojen Liitto ovat jo keskustelleet osana liiton [Språkstyrka-projektia](#).

Keskustelu

OPH:n vieraat suhtautuivat asiaan myönteisesti ja he olivat aidosti kiinnostuneita yhteisvoimin etsimään ratkaisuja vaikeaan oppimateriaalitalanteeseen. Viittomakielten lautakunta katsoi yksimielisesti, että vierailu oli tarpeellinen ja onnistunut.

Päätös 1: Kesäkuussa aloittava uusi lautakunta seuraa asian edistymistä sen jälkeen, kun OPH on virallisesti vastannut lautakunnan avoimeen kirjeeseen.

5. § Laatia viittomakielelle kääntämiseen -julkaisu.

Keskusteltiin siitä, kuinka Laatia viittomakielelle kääntämiseen -julkaisua voitaisiin täydentää tai päivittää tiedolla videoinnin teknisistä ratkaisuista. Todettiin, että lautakunta ei pysty itse tekemään työtä, vaan että siihen sen sijaan tarvitaan teknisen toteutuksen asiantuntijoita. Jos julkaisua päivitetään, tulee tuoda esille myös videoita koskevat saavutettavuuskriteerit.

Päätös 2: Uusi lautakunta jatkaa asian käsittelyä.

6. § Opinnäytetyön tilaajana toimiminen – työn etenemisen seuraaminen.

Lena Wenman vieraili kokouksessa ja kertoi opinnäytetyönsä etenemisestä. Lautakunnan jäsenet kommentoivat työsuunnitelmaa, ja totesivat samalla, että tässä vaiheessa on mahdotonta ottaa kantaa siihen, voisiko työn jollakin tapaa kytkeä yhteen Laatia viittomakielelle kääntämiseen -julkaisun kanssa tai kuinka sen voisi käytännössä tehdä.

7. § Lautakunnan edellisen kokouksen pöytäkirjojen tarkistaminen.

Tarkastettiin edellisen kokouksen (11.2.2021) suomen- ja ruotsinkielinen pöytäkirja. Suomenkieliseen pöytäkirjaan tehtiin pieni korjaus ja ruotsinkieliseen pöytäkirjaan korjattiin yksi www-osoite. Muutoin pöytäkirjat hyväksyttiin muutoksitta.

8. § Viittomakielisen kokousyhteenvedon laatijan valinta.

Viitotun kokousyhteenvedon laatijaksi valittiin Taina Petäjäinen.

9. § Käännösnäytteiden arviointi (Kela sekä Digi- ja väestötietovirasto).

Lautakunta on aiemmin tehnyt kielellisiä arviointeja esimerkiksi käännösnäytteistä. Viimeisimpiin arviointeihin ei kuitenkaan ole löytynyt riittävästi tekijöitä, mikä on aiheuttanut sihteereille päänvaivaa. Vailla sidonnaisuuksia olevien kieliasiantuntijoiden löytäminen on osoittautunut haastavaksi. Viittomakielten lautakunta totesi, ettei sillä ole resursseja jatkaa arviointien tekoa.

Päätös 3: Leena Savolainen lupasi selvittää, voisiko Kuurojen Liitossa joku ottaa asian koordinoitavakseen tästä eteenpäin.

10. § Katsaus menneeseen kolmivuotiskauteen ja evästyksset uudelle kaudelle.

Lautakunta on ollut hyvin aktiivinen kolmivuotiskaudellaan 2018–2021. Kauden alussa asetetun viiden pääteeman (kohdat a–e) lisäksi lautakunta on ottanut käsiteltäväkseen kohdassa f mainitut kuusi muuta kokonaisuutta.

- a) Osallistuminen hakemuksen laatimiseen Unescolle suomalaisen viittomakielen uhanalaisuuden määrittämiseksi
 - Unescolle lähetettiin hakemus 22.12.2018. Hakemus kytkeytyi lopulta Unescon Survey of World Languages 2018 -kartoitukseen, jonka tuloksia ei ole vielä julkaistu.
- b) Kielitietoisuuden edistäminen.
 - kieliyhteisön keskusteluttaminen Maamme-laulun käänöksistä
- c) Kuurosokeiden käyttämää viittomakieltä koskevien asioiden käsittely.
 - Suomen Kuurosokeat ry:n viittomistotyö, Riitta Lahtinen
- d) Lautakunnan esiintyminen Kuurojen valtakunnallisilla kulttuuripäivillä ja muissa vastaavissa tapahtumissa.
 - Kuurojen seniorien kulttuuritapahtuma 18.5.2019
- e) Suomalainen viittomakieli kuurojen maahanmuuttajien kielenä.
 - keskustelu kokouksissa 75 ja 76
- f) Muihin esille nouseviin aiheisiin tarpeen mukaan reagoiminen.
 - Viittomakielen perheopetus (laaja keskustelu)
 - Viittomakielen opetusmateriaali peruskouluissa (laaja keskustelu)
 - [Avoin kirje Opetushallitukselle](#)
 - [Kannanotto Kelalle reletulkauksesta](#)
 - [Lausunto "selvityksestä usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään"](#)
 - [Lausunto viittomakieliasioiden neuvottelukunnan asetuksen luonnoksesta](#)

Aiheet, joiden käsittelyä seuraava lautakunta voi jatkaa:

- viittomakielen opetus
- Laatia viittomakielelle kääntämiseen -julkaisun täydentäminen tai päivittäminen
- viittomavastineet käsitteille "selkoviittominen" ja "selkeä viittominen" sekä näiden viittomisen muotojen määrittäminen

11. § Muut esille tulevat asiat.

- a) Kuurojen Liiton kielineuvonta on pyytänyt viittomakielten lautakuntaa keskustelemaan käsitteistä "selkoviittominen" (ruotsiksi lätt teckenspråk) ja "selkeä viittominen" (ruotsiksi klart teckenspråk). Elina Tapio toi esille, että Humakin [Visual Sign News](#) -projektissa termiä "selkoviittominen" käytetään englanninkielisen termin "plain sign(ing)" vastineena. Aihe on ajankohtainen myös [Lätt finlandssvenska -projektissa](#), jossa Satu Siltaloppi tulee tarkastelemaan selkokieltä suomenruotsalaisen viittomakielen näkökulmasta.

Päätös 4: Uusi lautakunta jatkaa asian käsittelyä.

- b) Jyväskylän yliopistolla tai Kuurojen Liitolla ei ole kummallakaan resursseja ottaa vastuulleen viittomakielten opetusta käsittelevän seminaarin järjestämistä (katso pöytäkirja 77, päätös 2).

12. § Ilmoitusasiat.

- a) Jyväskylän yliopisto ja Helsingin yliopisto ovat tahollaan julkaisseet suomenruotsalaisen viittomakielen tutkimusvastuuta koskevan uutisen:
- [Tutkimus auttaa elvyttämään suomenruotsalaista viittomakieltä](#)
 - [Viittomakielen keskukselle lisävastuuta](#)
- b) Jyväskylän yliopiston viittomakielen keskus koordinoi yhteispohjoismaista [Nordic Signed Language Corpus Network \(NSLCN\) -projektia](#) 2021–2022.

13. § Seuraava kokous.

Uusi lautakunta sopii seuraavan kokouksen ajankohdan.

14. § Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.25.

Vakuudeksi

Leena Savolainen

Juhana Salonen

sihteeri

puheenjohtaja